

1. Täienduskoolituse nimetus

Järvamaa Kutsehariduskeskus

2. Õppekava nimetus

T-kategooria mootorsõiduki juhi koolitus

3. Õppekavarühm (vastavalt rahvusvahelisele haridus- ja koolitusvaldkondade klassifitseerimise süsteemile ISCED-F 2013)

Transporditeenused

4. Õppekeel

Eesti keel

5. Õppekava koostamise alus

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 27.06.2011. a määruse nr 57 „Traktori-, liikurmasina- ja masinrongijuhi liiklusalased kvalifikatsiooninõuded, ettevalmistamise tingimused ja kord, eksamineerimise ning temale juhtimisõiguse andmise kord, nõuded eksamisõidukile ja õppekava” Redaktsiooni jõustumise kp: 01.10.2023; Avaldamismärge: RT I, 28.07.2023, 5.

2. peatükk: Juhi kvalifikatsiooni nõuded

3. peatükk: Juhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning õppekava

Määrus on kehtestatud „Liiklusseaduse” § 100 lõigete 5, 6, 7 ja 8 alusel.

6. Õppe kogumaht (akadeemilistes tundides) ja õppe ülesehitus

Maht 63 tundi, millest 52 tundi on auditoorne töö (teooriaõpe) füüsilises õppeklassis või virtuaalse keskkonna vahendusel ja 11 tundi praktika kooli- ja töökeskkonnas (sõiduõpe), millest 1 tund on sõidueksam Transpordiametis.

7. Õppekeskkond

Teooriaõppe läbiviimiseks kasutatakse Järvamaa Kutsehariduskeskuse õppehooneid, seal asuvaid kaasaegse sisustuse ja vajalike IKT vahenditega komplekteeritud õppeklasse ning inventari. Teooriaõppe võib soovi korral läbida ka e-kursusena www.teooria.ee keskkonnas.

Sõiduõpe teostatakse T-kategoorias traktoriga New Holland T7060 Järvamaa Kutsehariduskeskuse Säreveere õppekoha õppesõiduväljakul, Türi valla asulavälistel teedel ja Türi linnas.

8. Sihtgrupp

Inimesed, kes soovivad omandada T-kategooria masina juhtimisõigust.

9. Õppe alustamise tingimused

Õpingute alustamiseks peab koolitusel osaleja elama Liiklusseaduse” § 100 lõike 2 mõistes alaliselt Eestis ja tal peab olema:

1) mootorsõidukijuhi või kutselise mootorsõidukijuhi tervisetõend;

2) õppe alustamisel vähemalt 17,5 aastat vana

10. Eesmärk

Koolituse tulemusel rakendab õppija T-kategooria masinate juhtimiseks vajalikke liiklusalaseid teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi masinate ohutul käsitlemisel ja liiklemisel asulavälistel ning asulasisestel teedel vastavalt majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi poolt kehtestatud nõuetele.

11. Õpiväljundid

Koolituse läbinu:

- käsitleb T-kategooria masina põhi-, lisa- ja abiseadmeid, tagab masina häireteta juhtimise liikluses, korraldab nõuetekohaselt oma töökoha masinal;
- järgib masina tehnohooldusgraafiku õigeaegset täitmist;
- juhib T-kategooria sõidukit iseseisvalt, jälgib liiklust, näeb ette võimalikke ohte ning hoiab need ära. Liikleb ohutult erinevates tee- ja ilmaoludes teisi liiklejaid arvestavalt. Traktoriga teedel ja tänavatel liigeldes täidab liikluseaduse nõudeid;
- hindab masina tehnilist seisukorda lähtuvalt liikluse ning töö- ja keskkonnakaitse nõuetest;
- tegutseb õigesti liiklusõnnetuse korral;
- sooritab T-kategooria mootorsõidukijuhi teooriaeksami Transpordiametis.

12. Õppe sisu

Teooriaõpe (52 tundi):

- Liiklusreeglid ja käitumine liikluses (14 tundi)
Liiklusreeglid, käitumine erinevates liiklus- ja ilmastikuoludes. Juhi kohustused. Liiklusreeglite nõuded, liikluskorraldusvahendite tähendus. Sõiduki asukoht liikluses.
- Masina ehitus (14 tundi)
Masina ja masina mootori erinevate süsteemide, seadmete ning mehhanismide töötamise põhimõtted.
- Masina korrashoid, töökaitse ja ohutustehnika (6 tundi)
Masinate korrashoiu põhimõtted, tööõiguse ja töötervishoiu alused, tööohutuse ja keskkonnakaitse nõuded.
- Liiklusohutus (8 tundi)
Üldteadmised liiklusohutusega seonduvast.
- Liikluspühholoogia (4 tundi)
Üldteadmised liikluspühholoogiast, inimese psühhofüsioloogilised omadused, liiklusohutust mõjuvad tegurid ja isikuomadused.
- Liiklusalased lisanõuded ja eeskirjad (4 tundi)
Masinajuhi ohte ennetavad ja keskkonda säästvad hoiakud.
- Kooli teooriaksam (2 tund)
Välja selgitada koolitusest osavõtja teoreetiliste teadmiste, oskuste, käitumise ja hoiakute vastavust T-kategooria juhi kvalifikatsiooninõuetele.

Sõiduõpe (11 tundi)

- Masina käsitlemine, harjutused õppeväljakul vastavalt traktori-, liikurmasina- ja masinrongijuhi liiklusalastele kvalifikatsiooninõuetele lisa 4 alusel (4 tundi):
  - töötervishoiu, tööohutuse - ja keskkonnakaitse nõuded enne masina käivitamist;
  - masina juhthoovad, nende otstarve, mootori ohutu käivitamine;
  - ohutud juhtimisvõtted;
  - masinaga manööverdamine erinevate käikude kasutamisel;
  - sõit haagise või agregaadid juurde, haagise ohutu haakimine ning sõit haakeseadmega.
- Praktiline sõit liikluses, ohutus maanteel ja asulas vastavalt traktori-, liikurmasina- ja masinrongijuhi liiklusalastele kvalifikatsiooni nõuetele lisa 5 alusel (5 tundi):

- sõit liiklusvoos (gabariidid, aeglane sõiduk, kiirus, teiste liiklejatega arvestamine);
- ristmike ületamine;
- sõit ühesuunalisel teel;
- peatumine ja parkimine;
- möödasõit ja tagasipööre;
- vähekaitstud liiklejad, nende ohutuse tagamine.
- Sõit erioludes (1 tund)
  - sõit udus, vihmas, lumesajus ja pimeajal;
  - kooli sõidueksam.
- Transpordiameti sõidueksam (1 tund)

13. Õppemeetodid

Teoriaõppes loeng, vestlus, esitlus, piltide, videode vaatamine, arutelu ja analüüsimine. Sõiduõppes T-kategooria masinaga erinevate töö-, sõidu- ja kompleksülesannete ning harjutuste sooritamise, sõitmine liikluses.

14. Iseseisev töö

Puudub

15. Õppematerjalid

- Liiklusseadus, liiklusülesanded, liiklustestid, videofilmid
- Eesti Autokoolide Liit 2016 „Traktorid, liikurmasinad ja eritöömasinad, õppematerjal“
- www.teoria.ee
- www.liikluslab.ee

16. Nõuded õpingute lõpetamiseks sh hindamismeetodid ja –kriteeriumid

Õpingud loetakse lõppenuks, kui õpilane on sooritanud kooli teooriaeksami ja läbinud sõiduõppe. Mitmeeristav hindamine.

Hindamismeetod	Hindamiskriteeriumid
Kooli teooriaeksam, mis koosneb 70 valikvastustega küsimusest	Eksami positiivseks soorituseks on vaja vähemalt 65 õiget vastust.
Sõiduõpe T-kategooria masinaga	Loetakse lõppenuks, kui õppija on läbinud masinaga vähemalt 10 tundi sõiduõpet. Praktilise sõidu teostamist ja tulemust hinnatakse vaatluse teel, arvestades sealjuures kõiki liikluse, töö- ja keskkonnakaitse nõudeid ja jälgides masina käsitsemist <ul style="list-style-type: none"> • muuks liikluseks suletud platsil; • liikluses erineva liiklustihedusega teedel Peale viimaste sõiduharjutuste sooritamist antakse hinnang, toimub arutelu ja analüüs.

17. Koolituse läbimisel väljastatav dokument

Kui õpingute lõpetamise nõuded on täidetud, väljastatakse koolituse läbinutele „T-kategooria mootorsõiduki juhi koolituskursuse tunnistus“, mille alusel on tal võimalik minna T-kategooria riiklikule teooria- ja sõidueksamile Transpordiametis.

Pärast teooriaeksami sooritamist autokoolis on õpilasel õigus minna Transpordiametisse teooriaeksamile. Peale kooli teooriaeksami sooritamist edastab autokool Transpordiametile vastava info õpilase kohta.

18. Koolitaja kompetentsust tagava kvalifikatsiooni või õpi- või töökogemuse kirjeldus

Kutse- või kõrgharidus tehnika või haridusteaduste valdkonnas. Koolitaja kogemus täiskasvanute koolitamises vähemalt kolm aastat. Kehtiv T-kategooria mootorsõiduki juhi õpetaja tunnistus.

Kalev Kalmus, kõrgharidus, omab A-, B-, BE-, C-, CE- ja T-kategooria mootorsõiduki juhi õpetaja tunnistust aastast 2005. Täiskasvanute koolitamise kogemus aastast 2005.

Ermo Kivi, kutsekeskharidus, omab BE-, CE-, DE- ja T-kategooria mootorsõiduki juhi õpetaja tunnistust aastast 1988. Täiskasvanute koolitamise kogemus aastast 1988.

Kalle Lembe, kõrgharidus 2011.a Tallinna Ülikool, haridusteaduse bakalaureuse kraad. Omab B-, C- ja T-kategooria mootorsõiduki juhi õpetaja tunnistust aastast 1985. Täiskasvanute koolitamise kogemus alates 1990.